

«ДО ВАС ІДЕ УКРАЇНСЬКИЙ МИКОЛАЙ»

Міністерство культури України за координаційної підтримки Товариства зв'язків з українцями за межами України «Україна-Світ» здійснило для дітей закордонного українства у Португальській Республіці та Королівстві Іспанія культурно-мистецьку акцію.

с. 4

«СТЕЖИНАМИ НАРОДНОГО ТАЛАНТУ»

Народні умільці Кіровоградщини зі своїми роботами, яскравими, сповненими світла і тепла, не схожими одна на одну, представляють духовне багатство краю, шанобливе ставлення до збереження народних традицій.

с. 7

МАЛЕНЬКА ХАТА ВЕЛИКОГО СВІТУ

У сучасній Верховині є затишний присілок Жаб'євський Потік із куполоподібною горою Глифа. Ось тут і стоїть будинок-музей фільму «Тіні забутих предків». На порозі завжди люб'язно зустрічає гостей Галина Мокан.

с. 10

«Коли ангели спускаються на землю»

у Львові під час Різдвяних свят, мали на що подивитися. Завітавши надвечір 6 січня у внутрішній дворик Ратуші, вони і незвичайну виставу подивилися, і почастилися кутею та пампухами. «У такий спосіб ми намагаємося наші галицькі традиції, які є дуже сталими і стабільними, поширювати серед людей», – прокоментувала подію Ірина Подоляк, начальник управління культури Львівської міської ради.

Надія ПАСТЕРНАК
Фото Йосипа МАРУХНЯКА

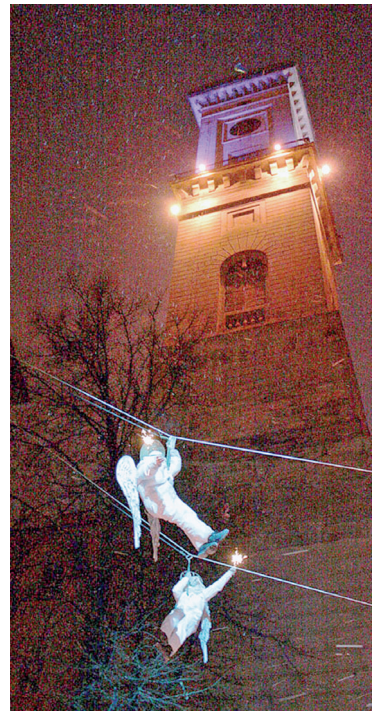

Родзинкою різдвяних святкувань у Львові стали вуличні вистави просто неба. Із 6 до 9 січня у внутрішньому дворіку Ратуші театр «Воскресіння» представляв львів'янам та гостям міста театралізовану вогняну інсталяцію «Коли ангели спускаються на землю».

У виставі були задіяні альпіністи (виконували роль янголів), які спускалися з вежі Ратуші на встановлену сцену. Й відбувалося це дійство щоднини, з 17.00. до 22.00, бо саме в цей час воно має найкращий

ефект. Актори використовували 12 чотириметрових масок, а також вогняні та піротехнічні ефекти. Маски символізували образи Божої Матері, янголів, Йосифа та Марії, царя Ірода та інших різдвяних героїв, бо в основі цієї феєрії використані елементи вертепу.

Вперше ангелів, які спускаються з неба, побачили гості Львова, бо корінні галичани у цей час готували страви до Свят-вечора і збиралися всією родиною за столом. А от приїжджі, яких стає щоразу більше

ЗАПОЧАТКОВАНО ПЕРЕЛІК ОБ'ЄКТІВ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ

Відповідним наказом Міністерства культури визначено перші об'єкти (елементи) нематеріальної культурної спадщини України та затверджено зразок відповідної облікової картки. Ведення Переліку об'єктів (елементів) нематеріальної культурної спадщини доручено Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Мінкультури.

За інформацією заступника директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Віктора Вечерського, визнано об'єктами нематеріальної культурної спадщини України та включено до Переліку такі явища:

1) Козацькі звичаї, традиції, ігри, танці, трюки та вправи: майстерне володіння батоном, шаблею, списом, луком та стрілами, прийоми вольтижування

(акробатичні вправи верхи на коні, що рухається), які застосовували українські козаки-воїни у XV–XVIII ст. (географічний ареал історичного та сучасного побутування – м. Запоріжжя, о. Хортиця; носій – кінний театр «Запорозькі козаки»);

2) Косівська кераміка як традиційне ремесло Карпатського регіону XVI–XXI ст. (ареал – Івано-Франківська обл., Косівський район, м. Косів; носій – Косівський інститут декоративно-прикладного мистецтва Львівської національної академії мистецтв);

3) Кролевецькі ткани рушники – використання традиційної техніки перебору з ремізно-човниковим ткацтвом, поєднання червоно-білих кольорів, орнаментика (ареал – Сумська обл., Кролевецький район, м. Кролевець; носій – КП «Кролевецьке художнє ткацтво»);

4) Опішнянська кераміка – техніка виготовлення розпису (ареал – Полтавська обл., Зінківський район, смт Опішне; носій – ПП «Гончарний круг»);

5) Петриківський розпис – українське декоративно-орнаментальне малярство XIX–XXI ст. (ареал – Дніпропетровська обл., Петриківський р-н, смт Петриківка; носій – Петриківське КП «Центр народних ремесел Петриківщини»);

6) Писанкарство (ареал побутування – вся територія України, а також місця компактного проживання українців за межами України; носій – музей «Писанка» у м. Коломия Івано-Франківської обл.).

Крім того, підприємствам, установам та організаціям, що забезпечують створення належних умов для збереження та передачі нематеріальної культурної

спадщини, а саме – Національному заповіднику «Хортиця»; Національному музею-заповіднику українського гончарства в Опішному; управлінням культури Івано-Франківської, Сумської, Дніпропетровської обласних державних адміністрацій – доручено у місячний термін забезпечити виготовлення облікових карток на відповідні об'єкти (елементи) нематеріальної культурної спадщини. Зразок облікової картки буде розміщено на сайті Мінкультури та оприлюднено в офіційному друкованому органі Міністерства (газеті «Культура і життя»).

Нагадаємо, що два об'єкти з наведеного переліку – Косівську кераміку та Петриківський розпис – у 2012 році було номіновано до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО.

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА АКЦІЯ «ДО ВАС ІДЕ УКРАЇНСЬКИЙ МИКОЛАЙ»

Міністерство культури України за координаційної підтримки Товариства зв'язків з українцями за межами України «Україна-Світ» з 14 до 25 грудня 2012 року здійснило для дітей закордонного українства у Португальській Республіці та Королівстві Іспанія культурно-мистецьку акцію «До вас іде український Миколай» за участю групи артистів Національного заслуженого академічного народного хору України ім. Г. Верьовки.

Ця акція проходить вісім років поспіль та стала вже традиційною. У попередні роки цей мистецький проект із великим успіхом пройшов у Польщі, Румунії, Словаччині, Чехії, Хорватії, Австрії, Німеччині, Білорусі, Латвії, Литві, Естонії, Росії, Молдові та Придністров'ї.

Мета заходу – відкрити українським дітям, які проживають поза межами нашої держави, дивовижний світ українського мистецтва, українських національних традицій та обрядів, зокрема, зимового календарного циклу, а разом з цим привернути їхню увагу до України як країни свого походження та пробудити в них український дух. А ще створити атмосферу казкової чарівності, передчуття українського Різдва.

Подарунки українським дітям від Миколая

Головний персонаж цього дійства – Святий Миколай Чудотворець, який, зазвичай, приносить дітям подарунки за їхні добрі діла, гарну поведінку, чемність. Українським дітям зарубіжжя він привозить найцінніший подарунок – тематичну концертну програму, яка принесе радість, пізнання та незабутні враження.

Усі складові концертної програми об'єднані єдиною тематикою та наповнені відповідними театралізованими блоками і концертними номерами вокального, інструментального та хореографічного жанрів. Сюжетні картини демонструють український народний побут, де гостинні господар та господиня готуються до приходу молоді, яка своєю появою звеселяє оселю, відтворює традиційні звичаї та обряди, зокрема, дівочі гадання. Усі дії наповнені глибоким змістом любові,

Фотографія на згадку про Миколая в місті Фаро

добра, надій та сподівань і мають відповідний музично-пісенний супровід. Є тут місце і масовому танцю, коли досвідчені танцюристи виходять у зал і запрошують маленьких глядачів спільно виконати «Печенеє поросся». З великим задоволенням діти та дорослі виконують його нескладні рухи. Це одночасно і майстер-клас з побутового українського танцю та об'єднуючий елемент для всіх присутніх, який заряджає зал позитивною енергетикою, що, у свою чергу, сприяє відповідному сприйняттю всього, що відбувається на сцені.

та викликала захоплення у глядачів. Особливо потішив дітей вихід Святого Миколая. Усі охочі радо фотографувалися з ним.

У Лісабоні учасники мистецької акції відвідали українську школу «Дивосвіт», у якій навчаються понад дві сотні українських дітей. Тут вони зустрілися з вчителями школи та учнями. Окрім школи «Дивосвіт» у Лісабоні функціонують також українська суботня школа «Оберіг» та Слов'янська школа Асоціації «Мир». Концерт відбувся у сучасному греко-католицькому костелі, в якому були присутні понад шістьсот глядачів. Переповерхний зал бурхливими оваціями зустрічав кожен виступ артистів. Наприкінці концертної програми для української делегації та присутніх у залі виступив хор місцевого українського осередку. На концерті були присутні представники Посольства України в Португалії та представники влади міста.

Українська школа ім. Тараса Шевченка в місті Фаро, разом з українською громадою організували для концерту престижний зал Університету Алгарве, який має багаторічні зв'язки з Україною. Ректорат Університету надав безкоштовно зал, який заповнили понад півтисячі глядачів. Концерт відвідали діти зі своїми батьками не лише з міста Фаро, а

Вдячні глядачі міста Фаро

з навколишніх міст. Зал майорів українськими прапорами, вишванками різних регіонів України. Після кожного концертного номера звучали вигуки «браво!», «молодці!» та «слава Україні!»

Концертні виступи в Іспанії пройшли в містах Малага, Мурсія, Мадрид та Барселона. Першим іспанським містом, яке гостинно приймало артистів, була Малага. Українську школу в Малазі відвідують українські діти з усієї округи. Заповнений щент зал міського Будинку культури радо вітав прославлених артистів з України. По завершенні виступу вдячні глядачі ще довго не відпускали артистів зі сцени, які позапланово грали, співали й танцювали для них. Захід відвідав Генеральний консул України в Малазі Олег Власенко.

На культурно-мистецькій акції

Мурсія вітала артистів у престижному залі центрального банку міста. Охочих було так багато, що артисти дали два концерти.

У столиці Іспанії Мадрид виступ пройшов у концертному залі української школи, яка є однією із найбільших за кількістю учнів. Вона має власне приміщення, яке надала міська влада. На концерті був присутній Посол України в Іспанії Сергій Погорельцев та всі співробітники посольства.

Мистецька акція завершувалася в місті Барселона. Попри святкові дні, Будинок культури міста був заповнений. Діти з української школи, батьки, члени української громади та іспанські глядачі довго не хотіли відпускати артистів. На святі був присутній Генеральний консул України у Барселоні Олександр Хрипунов.

Після кожного концерту український Миколай дарував дітям солодкі подарунки, а для кожної української школи на згадку про зустріч – традиційні українські ляльки-мотанки.

Культурно-мистецька акція «До вас іде український Миколай» викликала гучний резонанс серед українців Португалії та Іспанії. Виступи артистів з України відвідали не лише українці з міст проведення акції, а й з міст від-

далених, з яких приїздили автобусами. Все, що відбувалося на сцені, було близьким та рідним, щемливо зворушувало душу та переносило подумки до рідного краю. По завершенні кожного виступу наші земляки зі сльозами на очах сердечно дякували за незабутній подарунок для них та їхніх дітей.

Висловлюємо щирі вдячність усім, хто допомагав у реалізації цього річного проекту як в Україні, так і за її межами, зокрема: Послу України в Іспанії – Сергію Погорельцеву, Генеральному консулу України в Малазі – Олегу Власенку, Генеральному консулу України в Барселоні – Олександру Хрипунову, голові Співки українців Португалії – Павлові Садосі, директору української суботньої школи в Лісабоні – Юрію Унгуряну, директору української суботньої школи в м. Фаро – Дмитрук Наталії, голові Співки українців Агеди – Надії Уманській, директору української школи в Малазі – Наталії Петруняк та отцеві Тарасу, голові Співки українців Мурсії – Ларисі Пономаренко, голові Співки українців Мадриду – Михайлові Беню, голові Співки українців Барселони – Ользі Дзюбан.

Різдво українського мистецтва

Христос народився – Славімо Його! Зокрема, долучаючись до вічних цінностей мистецтва. У столичному Центральному будинку художника до 17 січня працює традиційна Всеукраїнська Різдвяна виставка – одна з наймасштабніших у країні, що об'єднує всі види образотворчості (живопис, графіку, скульптуру, декоративно-прикладне мистецтво). А разом із тим – художників різних поколінь зі всіх куточків нашої держави. Тож, не втрачаймо нагоди дізнатися, що цікавого відбувається у вітчизняному сучасному живописі.

Всеукраїнська Різдвяна виставка зазвичай проводиться у грудні-січні і де-факто є творчим підсумком роботи за минулий рік українських художників-спілчан. «Це один із найбільших виставкових проєктів Національної спілки художників України, який розмаїттям стильових уподобань, широким тематичним спектром експонованих робіт привертає увагу численної глядацької аудиторії. За відвідуваністю ця виставка є особливо популярною і очікуваною як художниками, так і всіма шанувальниками образотворчого мистецтва», – не без гордоців повідомляє прес-реліз проєкту. «Слід відзначити, що попри певну тематичну спрямованість художніх творів, на практиці виставка перетворюється на надзвичайно розмаїту картину репрезентації українського мистецтва. Як і деякі інші великі Всеукраїнські виставки, Різдвяна – це відтворення в виставковому проєкті реальної картини творчої практики більшості українських митців», – також зазначають організатори.

Дирекції виставок Національної спілки художників України і насправді є чим пишатися, адже кілька разів на рік (Різдвяна виставка – лише одна з масштабних, які відбуваються у славнозвісному Будинку художника) саме її зусиллями Україна отримує масштабну, насамперед «живописну», арт-акцію, яку сміливо можна порівняти з бієнале. Хіба що, через наголос саме на «традиційному» мистецтві, від декоративно-ужиткового до класичного живопису, розголос серед «просунутої» молоді спілчанські експозиції мають менший, ніж проєкти Мистецького Арсеналу або ПінчукАртЦентру. Натомість, відмінне від модного зараз контемпорарі арт-мистецтво, що його вперто пропагує Будинок художника, привертає увагу

С. Бойцун «Світло для світу»

шанувальників різного віку. А тутешні виставки завжди мають власне обличчя і шарм, їх не сплутаєш ні з якими іншими.

На перший погляд, цьогорічна Різдвяна виставка, яка знову розташувалася відразу на двох поверхах легендарної будівлі на Львівській площі, мало відрізняється від своїх же попередниць 2010 і 2011 років (ще раніше до складу експозиції включали передусім декоративно-ужиткові твори). Цілоком безкоштовно відвідувачі – яких тут, до речі, зазвичай досить багато, навіть у самий переддень Різдва у виставкових залах ми спостерігали справжню, хоча й не велику чергу з охочих долучитися до «розумного, доброго, вічного» мистецтва, – можуть помилуватися майже півтисячею арт-об'єктів. Переважно йдеться про живопис олією, проте окремі зали організатори традиційно відводять нижнім акварелям, офортам, пастелі, графіці – і це чи не найцікавіша, найблисучіша у технічному відношенні частина експозиції.

Тут і там розташовані та виконані у різних техніках сучасні скульптури. І на решті, оцінити красу гобеленів, витинанок, ляльок-мотанок, яскравих мозаїк, кольорової кераміки та інших витворів, що не мають відношення до академічного малюнка, можна у спеціальному приміщенні. «Складовими є широке географічне представництво і як наслідок демонстрація різноманітних стильових манер, тематичних уподобань, колористичних рішень.

Багатобарвна і розмаїта виставка привітно зустрічає кращими творами сучасних українських живописців, графіків, скульпторів, майстрів

декоративно-ужиткового мистецтва, з Києва, Харкова, Косівщини, Полтавщини, Черкащини, Криму, з усіх мистецьких регіонів України», – підсумовує прес-реліз.

Утім, саме завдяки описаній вище добрій традиційності не лише стилістичній, а й у підборі експозиційного матеріалу, криється головний інтерес і, можна сказати, новизна Всеукраїнської Різдвяної виставки. Щороку знайомлячись із новими (а задля участі в експозиції автори намагаються надавати найсвіжіші свої роботи, деякі навіть відчутно пахнуть фарбами) пейзажами, які залишаються чи не головним жанром цього «художнього звіту» мистецьких осередків країни, натюрмортами, жанровими сценами і просто інтер'єрними картинами, що більш-менш відповідають різдвяно-новорічній тематиці, завдяки широкому представництву авторів із регіонів і самій кількості експонованих робіт, отримуєш можливість пересвідчитися і у головних тенденціях, притаманних розвитку образотворчого мистецтва України сьогодні.

Отже, щодо «тенденцій». Найсуттєвіша з них – із року в рік на Різдвяній виставці стає більше саме згаданого вище інтер'єрного живопису. Тобто, добре написаного, але далекого від радикального художнього експерименту. Натомість такі твори, на відміну від тих же похованих у формаліні корів та акул Дем'яна Хьорста, дійсно приємно мати у власній домівці, вони завжди підвищуватимуть тонус та настрої власникам оселі. (До речі, окремим напрямком давно вже

Д. Прохорчук «За окном»

В. Ітківський «Моя Україна». Бронза

можна вважати твори для дитячої кімнати, з любов'ю виписаними янголятами, м'якими іграшками, ляльками тощо. Хай такі картини чимось і нагадують великі «красивенькі» листівки).

А про другу тенденцію особисто я вперше замислилася саме зараз. На виставках у Будинку художника нізащо не побачиш чогось, бодай трохи схожого на Хьорста. (Навпаки, градус радикалізму у мистецтві, і без того не дуже високий, від проєкту до проєкту тут тільки падає). Так само, як навряд чи слід чекати на те, що ПінчукАртЦентр разом із Мистецьким Арсеналом і більшістю київських арт-галерей з якогось дива переорієнтуються на більш «традиційне» мистецтво, яке підтримують у НСХУ. Тож, може, час уже констатувати початок справжнього структурування українського арт-ринку? На смаки саме міддл-класу країни – який навряд чи зможе дозволити собі створювати мистецькі збірки, проте хоче прикрасити гарним живописом власні домівки, схоже, поступово і переорієнтовується Будинок художника.

І хто скаже, що це погано?.. Адже, у наш час головними споживачами (і замовниками) мистецтва є, власне, «маси». Як би там не сварили їхній смак «високочолі» критики. А арт-експерименти (тобто, у нашому випадку контемпорарі) грошима і мають підтримувати одинаки-багатії. Отже, еволюційним шляхом у мистецтві крокуємо, пані і панове! Добре, що Всеукраїнська Різдвяна виставка відкрита для всіх охочих. Кожен може подивитися – і зробити власні висновки.

Церемонія нагородження

Життя як фото

У виставковій залі Центральної наукової бібліотеки України пройшла XVII звітна фотовиставка Національної спілки фотохудожників України.

Виставка, що стала підсумком річної роботи українських майстрів фото, відбулася згідно з планом роботи Міністерства культури України. На участь в акції претендували відразу 266 авторів, які подали на конкурс 1526 робіт. Для експозиції відібрано 74 найкращі світліни 55 майстрів. Переможцями стали: Дмитро Алімкін (Краматорськ Донецької обл.) в номінації «Чорно-біла фотографія», Михайло Палінчак із Ужгорода – в номінації «Кольорова фотографія», Людмила Войтович із Києва – в номінації «Альтернативні методи друку» і Георгій Борисовський зі Львова – в номінації «Архітектура». Вони були нагороджені медалями Національної

спілки фотохудожників України і призами від спонсорів – ПроФОТО і КАТА.

Сама експозиція складалася з чотирьох розділів: двох основних – чорно-біла і кольорова фотографія, та двох тематичних: «Альтернативні методи друку» і «Архітектура». Хоча більшість кольорових фото видалися досить цікавими, найбільшу увагу з-поміж конкурсних робіт привертало монохромні знімки, створені у різних жанрах, стилістиці та техніках. Найцікавішою для вітчизняних фотохудожників, судячи зі всього, є соціальна тематика. А також, за традицією, їм подобаються портрети. Водночас, художня молодь, як то й буває, тяжіє до художнього експерименту.

Сторінку підготувала Алла ЧЕРДИНЦЕВА
Фото авторки і Тараса ПЕРУНА

НОВИНИ

VIVAT, «КРЕЩЕНДО»!

Того ранку в Києві було оголошено «надзвичайну ситуацію природного характеру», а вони все йшли і йшли до філармонії. Засліплені снігом, що його наче невидима сильна рука жбурляла просто в обличчя, не маючи змоги втертися, бо в руках несли інструменти, ноти, пюпітри.

А там вже було гамірно, тепло і затишно, лунали музика і сміх, поверхами бігали схвильовані музиканти. Творча атмосфера поглинала кожного, і навіть серйозні та мовчазні охоронці того дня були доброзичливі й поблажливі.

Керівник українського представництва Федеральної агенції «Россотрудничество» Костянтин Воробійов на відкритті конкурсу

Так починався III Міжнародний конкурс інструментальних ансамблів імені Дмитра Бортнянського, що проходив при підтримці Російського центру науки і культури, де й відбувалися перші відбіркові тури. Вже потім, під час фінального концерту лауреатів у Національній філармонії, голова оргкомітету конкурсу Світлана Миколаївна Сухомлинова була втомлена і щаслива. А ще зовсім недавно чекали конкурсантів з Білорусі, затримувалися у дорозі артисти з Івано-Франківська, тож програму конкурсу доводилось перекроювати на ходу – бігаючи, когось шукаючи, комусь щось повідомляючи...

До журі конкурсу увійшли справді шановані музиканти і у нас в Україні, і у сусідів наших далеких та близьких: Євген Станкович, Анатолій Баженов, Євгенія Басалаєва – імена, що важать більше за всі супутні їм регалії, і достойні вони кожної з них. Тож поважні митці обтрушували з одежі сніг, грілись та готувались до прослуховування...

...Ансамбль солістів «Крещендо», гортаючи сторінки свого репертуару, створеного протягом трьох років і обіграного на численних концертах, також готувався до участі в конкурсі. Найбільшою проблемою, як завжди, був вибір з репертуару творів, що розкрили б стиль та майстерність ансамблю якнайповніше. І вже фінальні оплески, які переповнена зала філармонії подарувала ансамблю «Крещендо», підтвердили і правильність вибору, і високу оцінку журі конкурсу – перша премія! Бажаємо конкурсу творчого довголіття, а лауреатам – підкорення нових вершин!

Святослав КОС

Різдвяний дарунок від джаз-вумен

Неоніла Лагодюк

Уже третій рік поспіль перед Різдвом у Національній філармонії України проходять концерти під назвою «Джазові теми з імпровізацією». Їх натхненницею і головною учасницею є композитор і піаністка Неоніла Лагодюк.

До програми увійшли лише авторські композиції (загалом їх у доробку композиторки – близько 600). Ці концерти позначені особливо теплою, родинною атмосферою, бо аудиторія – це щирі шанувальники творчості й таланту Неоніли, її друзі та численні учні. Адже чимало років вона веде клас джазового виконавства в одній з київських музичних

школ, є автором оригінальної викладацької методики, що відобразилася у декількох посібниках та першому в Україні підручнику з джазу для наймолодших учнів «Школа джазового виконавства», який іще називають «джазовою абеткою».

У першому відділенні концерту на сцені панувала його головна героїня. Вона виконала дев'ять п'єс для фортепіано, продемонструвавши неабияку піаністичну техніку. Жінка-композитор у джазі – явище рідкісне (на відміну від, скажімо, вокалісток). І композиторська, і виконавська манери Неоніли Лагодюк позначені особливою м'якістю, жіночністю, що проступали навіть

у таких традиційно різких і «драйвових» жанрах як бугі-вугі, блюз, регтайм. Вигадливі джазові ритми та пряні гармонії природно поєднувалися у її подачі з вальсовістю та іспанськими мотивами. А такі п'єси, як «Різдво» та «Балада Королеві» нагадували радше не традиційний джаз, а повільні композиції в дусі кельтської музики «Secret Garden». До речі, «Балада Королеві», що має присвяту королеві Великобританії Єлизаветі II, отримала схвалення її Величності та музичних експертів теледіяльності компанії BBC, які зарахували цей опус нашої співвітчизниці до десятки найкращих сучасних творів.

Той самий і завжди новий Чайковський

«Петро Ілліч був загальним кумиром, а молодь, особливо студентство, дійсно обожнювали його», – писав про Чайковського один з його російських сучасників. Але і нині його музика є однією з найпопулярніших, найчастіше виконуваних у всьому світі. Яскраві мелодії, безпосередність, щирість у творах великого композитора разом з глибиною проникнення у світ людських почуттів ваблять слухачів різного віку.

Саме постаті Петра Чайковського був присвячений один концерт лекторію «Класики – нащадкам», що традиційно проходить у молодіжному залі столичного Будинку вчителя. Його провели студенти Київського інституту музики імені Рейнгольда Глієра під керівництвом автора цього проекту, викладача Жанни Андріївни Литвиненко.

У концерті прозвучали твори різних жанрів, окресливши широку панораму творчості Петра Чайковського: музика для дітей, романси, фортепіанні п'єси, уривки з

Жанна Литвиненко з учасниками лекції-концерту

балетів, опер, квартетів. Цікаво було слухати і спостерігати, як хрестоматійна класика, до якої зверталася чимало визначних артистів, набувала нових нюансів у виконанні молодих музикантів.

В дитячих п'єсах та романах Чайковського, немов у краплинах, відобразився стиль великих музичних полотно композитора. Особливо тонко його зуміли передати студенти вокального відділу Анастасія Ранчинська (клас викладача Катерини Мамчур), яка проспівала «Колискову пісню в бурю», а також

Роман Перевертун (клас заслуженого артиста України Віталія Жмуденка), у виконанні якого прозвучав романс «Нет, только тот, кто знал» – схвильований спогад про минуле кохання, що проростає драматичними нотками.

Фортепіанна музика композитора була презентована «Сентиментальним вальсом», який виконала першокурсниця Юлія Пнівчук (клас викладача Наталії Демешко). У перекладенні для фортепіано прозвучало також знамените «Адажіо» з балету «Лебедине озеро», емоційний накал якого

Друге відділення, в якому Неоніла Лагодюк виступала із запрошеними музикантами, прикрасив виступ Київського квартету саксофоністів під керівництвом заслуженого артиста України Юрія Василевича, які зіграли декілька п'єс в ансамблі із Неонілою Лагодюк. Це був «Замріяний ритм» – цікава композиція, яка, попри подібність назви з відомим твором Джорджа Гершвіна «Чарівливий ритм», вирізнялася оригінальним рішенням, – а також пристрасне танго «Альгамбра» з присвятою видатному аргентинцю Астору П'яццолі. Особливо ж вразив джазовий «Щедрик» – мабуть найрозповсюдженіша у світі українська різдвяна пісня, що надихала й продовжує надихати аранжувальників різних народів та музичних стилів.

Чудову сумісність із джазом виявили афро-кубинські ритми у композиції «Зоряна самба», написаної в улюбленому багатьма слухачами стилі боса-нова, що прозвучала у виконанні авторки разом зі скрипалькою Мариною Кучмою, контрабасистом Романом Ляшовим та ударником Максимом Хастяном. Був у концерті і доволі неочікуваний сюрприз – виступ десятирічного лауреата міжнародних конкурсів Вадима Кучерова. Виявилось, що джаз можна грати не лише на традиційних для цієї музики мідних духових, контрабасі чи фортепіано, а й на блокфлейті – невеликому інструменті, що нагадує сопілку.

зуміла донести до слухачів піаністка Альона Хоптинець (клас викладача Олени Бондаренко).

Оперна спадщина Петра Чайковського була представлена аріями з опер «Чародійка» та «Юланта». Натхненно її артистично їх виконали Ольга Кузик (клас заслуженої артистки України Інеси Яременко) та Яна Зінченко (клас Катерини Мамчур). Особливо слід відзначити цікаве, змістовне повідомлення про життєвий і творчий шлях митця, що підготувала лектор Юлія Калініна, й артистизм ведучого концерту Вадима Барановського, який розповідав про кожен твір концерту. Обоє – студенти третього курсу теоретичного відділу.

Яскравою кульмінацією концерту став виступ вихованців квартетного класу Валентини Бондаренко, які виконали дві частини Квартету № 1 та фінал Квартету № 3 – химерне, гротескове скерцо, злагоджено, з величезним емоційним піднесенням.

Сторінку підготувала
Юлія ПАЛЬЦЕВИЧ

«Стежинами народного таланту»

Урочисте відкриття виставки

Виставку під такою назвою презентовано в Кіровограді.

Кіровоградському творчому об'єднанню майстрів декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва «Дивосвіт», що при обласному Центрі народної творчості, виповнилося п'ять років. Його діяльність спрямована на розвиток, збереження та популяризацію творчості як молодих майстрів із новими техніками народного мистецтва, так і досвідчених старожилів традиційного виконання.

Напередодні новорічних свят у виставковій залі Центру творчості відкрито персональну виставку «Стежинами народного таланту» ювілярів «Дивосвіту» – вишивальниці з села Живанівки

Компаніївського району Аліси Немненко та різьбяр з міста Знам'янки Миколи Пунтуса, які відзначили своє 75-ліття.

Відвідувачів привітав голова Кіровоградської обласної ради Микола Ковальчук, який підкреслив високий мистецький рівень представлених робіт, обумовлених глибоким історичним корінням українського народу. Звертаючись до присутніх, директор обласного Центру народної творчості, заслужений працівник культури України Валентина Пращур зазначила важливість проведення цього заходу, адже за п'ять років існування обласного творчого об'єднання майстри декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва мали

можливість презентувати свої роботи на тридцяти виставках.

Аліса Немненко відома в районі не тільки роботами на сакральну тематику, пейзажами, а й рушниками, відтвореними за зразками стародавніх, знайдених нею у сільських місцевостях. У доробку майстрині понад 100 виробів, у яких використані орнаменти і кольори, притаманні рідному краю. Твори вишивальниці позначені високим художнім рівнем, тонким естетичним смаком, багато років є окрасою районних та обласних виставок декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва.

Микола Пунтус – автор 250 виробів, цікавих за формою, декором, композиційним трактуванням. Працює у техніці художнього різьблення за двома напрямками: робота на площині

та скульптура з дерева. Майстер створює фрагменти картин відомих художників, портрети полководців, письменників, міфічних персонажів та казкових героїв, а також скульптури тварин і птахів. Він надзвичайно вдало користується лаком та фарбами для дерева, надаючи своїм роботам ще більшої привабливості. Значне місце в колекції займають вироби на тему історії українського козацтва із зображенням гетьманів та кошових отаманів.

Експозицію доповнила колекція вишитих рушників Раїси Айвазовської, голови асоціації майстрів декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва міста Знам'янки, яка органічно поєдналася з творами майстра-різьбяр. Оздоблені рушники вразили присутніх довершеністю та досконалістю візерунків, які народжуються у творчих експедиціях вишивальниці. Майстриня створює альбоми старих вишивок XIX–XX століття, в яких за допомогою різноманітних схем, технік виконання, застосування традиційної гами барв передає характерні ознаки місцевості. На її рушниках знаходять відображення орнаменти, пов'язані з образами добра, краси, захисту від усього злого на землі.

Народні умільці Кіровоградщини зі своїми роботами, яскравими, сповненими світла і тепла, не схожими одна на одну, представляють духовне багатство

краю, шанобливе ставлення до збереження народних традицій та прагнення до розвитку професійної майстерності. Осередком цього в області виступає творче об'єднання «Дивосвіт».

Валерія ЖОВТУН
Фото Олександра ДОГЛЯДНОГО
На фото експозиції виставки

Різдво у заповіднику «Софія Київська»

Продовжити затишну атмосферу святкового настрою ви зможете, завітавши до «Хлібні» Національного заповідника «Софія Київська», де представлено різноманітні вертепи з фондів колекцій Національного музею народної архітектури та побуту України, Музею театрального, музичного та кіномистецтва України. Виготовлені вони з дерева, тканини, паперу і навіть із кераміки та бурштину (авторами останнього є художники-керамісти дизайн-студії асоціації «Український бурштиновий світ» Надія та Сергій Козаки).

Генеральний директор заповідника «Софія Київська» Олена Сердюк сказала: «Цією виставкою ми започаткували у нашому закладі святкування Різдва. Ми хочемо відродити вертепну традицію в Україні. Перші різдвяні вертепи з'явилися ще у XVI ст. і практично повністю зникли в XX ст. Нині вони поступово відроджуються.

Слово «вертеп» означає пещера. Згідно зі Священним Писанням, Син Божий народився у вертепі, де зупинилися на нічліг Діва Марія і праведний Йосип. Але вертепом також називають

Вертеп із кераміки і бурштину

старовинну сценічну лялькову виставу, що розповідає про народження Ісуса. Вважається, що з цієї лялькової різдвяної вистави і починається історія лялькового театру на Русі».

Неможливо пройти повз чотирикутні, восьмикутні, 12-кутні, 24-кутні варіанти Вифлеємської зірки (деякі з них сягають двох метрів), за словами завідуючого

відділом народного мистецтва і фольклору Національного музею народної архітектури і побуту України Олександра Босого, – символу новонародженого сонця.

Ще Олександр Григорович додав: «Різдвяну зірку колядники мали занести в кожну оселю, освятити нею на майбутнє всі річні справи, побажати

господарям, щоб у них були здорові діти, щоб кури неслися, вівці кучеряві були, щоб панувало добро і достаток.

Зірка – це магічний предмет, який давав правильний поштовх людському життю протягом року».

У рамках виставки для дітлахів проводяться майстер-класи, на яких вони можуть власноруч розмальовувати шоколадною глазур'ю пряники, плести з соломи дідуха, вінок під кутю, древо роду, павука, пташок, зірки, дзвіночки, виготовляти з паперу новорічні прикраси і різдвяні символи. До речі, беруться за це не лише діти, а й дорослі.

Людила Проценко, майстер традиційного народного мистецтва, говорить: «Як Великдень не може бути без писанки, так і Різдво не може бути без провісників Різдва – ангелів. Вони явилися пастухам і проспівали: «Слава в вишніх Богу і на землі мир»».

Майстриня з соломоплетіння Ірина Білай розповіла нам про чи не найголовніший атрибут Різдва – дідух: «На Свят-вечір господар заносив до хати дідуха – символ урожаю, добробуту, духовного життя українців,

зв'язок поколінь, адже він складається з трьох вимірів – майбутнього, сучасного і минулого. Дідух – це дух дідів. Робили його з останнього обжинкового житнього, пшеничного або вівсяного снопа.

Зі стелі на покуті висів «павук» – нормалізатор психологічного стану сім'ї. Робили його, як і дідуха, з останнього снопа. Протягом року павук вбирав у себе весь негатив, який був в оселі, а навесні його спалювали».

І ще багато нового і цікавого тут знайдуть для себе як діти, так і їхні батьки. Поспішайте відвідати різдвяну виставку, яка триватиме до 19 січня.

Аліна ОНОПА
Фото авторки

Різдвяний «павук»

Дорога додому

Саме таку назву має виїзна виставка художніх робіт мисткині Аркадії Оленської-Петришин, яку експонує Національний заповідник «Замки Тернопілля» у музеї Національного університету «Острозька академія».

Однією із форм роботи наукових працівників Національного заповідника є пошук та налагодження зв'язків із видатними земляками, які проживали чи й зараз проживають в еміграції. Більшість із них змогли знайти себе в тому невідомому спочатку новому світі, зуміли стати на ноги й реалізувати себе в тій чи іншій галузі. Деякі змогли стати визначними авторитетами в галузі науки, літератури, мистецтва, спорту.

Всі вони мали світлу мрію – повернутися на Батьківщину. Для більшості це бажання так і залишилось мрією, але декому пощастило, і вони змогли хоч на старості поцілувати рідну землю.

Одиниці з них повернулися додому через твори мистецтва, які вони створили завдяки своєму таланту. Так повернулася на рідну Україну наша землячка Аркадія Оленська-Петришин – графік, живописець, мистецтвознавець, яка змогла передати свій погляд на дійсність у полотнах. Повернулася завдяки ініціативі й зусиллям багатьох людей, які зацікавилися творчістю і перейняли долею робіт талановитої землячки.

Цікаво, що саме практичне здійснення цього проекту може служити прикладом якісного виконання музейної роботи, яка передбачає, серед іншого, і поповнення фондів колекцій предметами мистецтва.

А розпочалося все більше десяти років тому з невеликої статті в одній із столичних газет про нелегку долю двох сестер Оленських – Аркадії та Христини в Америці. Матеріал потрапив у поле науковців тоді ще Державного історико-архітектурного заповідника в місті Збаражі, які домоглися результату, на шляху до якого була кількарічна переписка з професором Володимиром Петришином, підготовка і здійснення його візиту до Збаража, організація роботи з пересилки полотен, виготовлення рамок до картин, а потім проведення кількох виставок на Україні...

Народилася майбутня мисткиня 9 червня 1934 року в селі Розношинці Збараського повіту. На початку Другої світової війни разом із родиною переїхала до Німеччини, а з 1949 року – у США. Саме тут розквітнув її талант, який дала рідна українська земля. Аркадія та її сестра Христина здобули гарну освіту. Закінчили студії мистецтва у Нью-Йоркському університеті, пізніше Аркадія здобула ступінь бакалавра (1955 р.) і магістра (1963 р.), згодом продовжила навчання в аспірантурі Чиказького університету і працювала

в галузі ужиткового та образотворчого мистецтва.

Аркадія, як і її колеги, прагнула визнання, хотіла вирватися за межі оточення.

Аркадія Оленська-Петришин змогла стати успішною художницею, мистецтвознавцем, була співзасновником Асоціації молодих українських митців, роками працювала художнім редактором журналу «Сучасність», який розглядав літературні і культурні питання.

У 1956 році вона одружилася з молодим математиком Володимиром Петришином – уродженцем Львівщини, який згодом став професором математики, вченим зі світовим іменем. Чоловік всіляко підтримував захоплення дружини мистецтвом і допомагав їй просуватися у сфері творчості. Вона мала багато персональних виставок у різних містах США, Канади, Бельгії, Китаю, а після 1989 року – в Україні.

Предметом творчості художниці був навколишній світ. Спочатку – будівлі, люди, дерева, а у 1980 році вона побувала у штаті Арізона, де побачила, як у парках ростуть і квітнуть кактуси. Після чого до кінця своїх днів мисткиня малювала тільки кактуси, які повністю заповнили її душу, її світ. Аркадія знайшла свій предмет у мистецтві, який виділяв її серед інших художників. І це були кактуси.

Її твори були популярними, мали новаторський характер, але не розривали зв'язку

Фрагмент експозиції

художниці із національною традицією, вона завжди пам'ятала своє коріння, саме звідси черпала творчу наснагу.

Після того, як Україна здобула незалежність, Аркадія кілька разів приїжджала на рідну землю, намагалася включитися у її мистецьке життя: організувала виставки своїх творів, писала статті, виступала перед студентами.

На жаль, передчасна смерть не дозволила художниці реалізувати багато своїх творчих планів та задумів.

Картини Аркадії Оленської-Петришин кілька разів експонувалися у Збаражі, Тернополі, Львові.

4 грудня, завдяки співпраці Національного заповідника «Замки Тернопілля», Інституту дослідження української діаспори та музею Національного університету «Острозька академія»,

картини мають можливість побачити жителі і гості міста Острога.

Виставку відкрив ректор Академії, Герой України Ігор Пасічник, який у присутності майже всього професорсько-викладацького складу університету і значної кількості студентів розповів про творчість мисткині, поділився власним досвідом співпраці з українцями зарубіжжя, підкреслив важливість єднання українців, наголосив на значенні музейної роботи в справі поширення української культури в світі.

У планах заповідника – відкриття виставки картин художниці у Волинському та Рівненському краєзнавчих музеях, а також робота з повернення на Батьківщину решти полотен з Америки.

Ольга СТАНКЕВИЧ,
Володимир ЧАЙКА

Осявати душу почуттям прекрасного

В історико-меморіальному музеї Михайла Грушевського відкрилася персональна виставка члена Національної спілки художників України Наталі Синишин.

«Сонце! Я вдячний тобі. Ти сієш у мою душу золотий засів – хто знає, що вийде з цього насіння? Я п'ю тебе, сонце, твій теплий цілющий напій – і навіть коли ти палиш – охоче вливаю в себе вогняний напій і п'янію від нього», – ці рядки Михайла Коцюбинського («Інтермеццо») повні можуть бути епіграфом до творів Наталі Синишин.

– За вікном – сніг, мороз, а в наших залах затишно й сонячно від полотен майстрині, – говорить директор історико-меморіального музею Михайла Грушевського Світлана Панькова. – Приємно, що багато робіт – це краєвиди й церкви Києва, які любив Михайло Грушевський: «Видубицький монастир», «Софійський собор у Києві», «Осінь у Києво-Печерській Лаврі».

Творча біографія Наталі Синишин нараховує близько двох десятків персональних виставок.

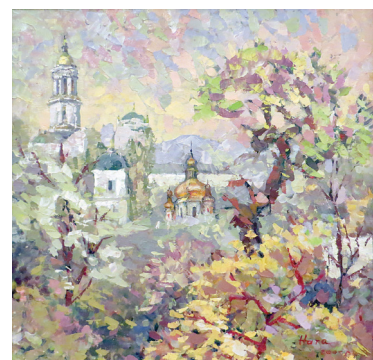
Наталія Синишин

Серед них у Мюнхені, містечку Фрейзінг (Німеччина), Кракові (Польща).

Справді, кожна робота пропущена через душу художниці. Її живопис – це темпераментний, яскравий, колоритний стиль, притаманний її індивідуальності. Внутрішній світ людини, її характер Наталія Синишин відтворює у портретах своїх близьких, знайомих та відомих українських поетів Тараса Шевченка, Лесі Українки, Олени Теліги, Івана Франка,

Івана Котляревського, композитора Левка Ревуцького. Полотна випромінюють живе тепло, світло. Імпульсивність почуттів робить простір в її картинах носієм руху, що випліскує вібруючий сплав багатоголосся кольору.

Наталія Синишин віртуозно володіє технікою акварелі. Вона – справжній імпресіоніст як за технікою, так і за сприйняттям. Пейзажам художниці властивий витончений психологізм. Природа постійно

«Весна у Києво-Печерській лаврі»

«Церква Спаса на Берестові»

«кореспондує» з душевним станом мисткині, і неповторна мить забарвлює картину.

В архітектурному пейзажі художниці співає власну пісню, засновану на суб'єктивному сприйнятті світу, керуючись

свою інтуїцією, бездоганним смаком.

Наталія Синишин володіє рідкісним даром – з першого дотику кольору осяває душу почуттям прекрасного. Вона не заспокоюється на досягнутому, на успіху, який дали їй виставки. Архітектор за фахом, Наталія експериментує, розвиваючи і збагачуючи національні традиції пейзажного живопису і завжди демонструє стильову широчердність. А ще художниця передає свої знання й уміння учням.

– Я горда з того, що маю такого педагога-майстра, – говорить її учениця Оля Ковальова. – Її хочеться слухати й наслідувати.

Я ж зупиняюся в залі з акварелями. Справді – співати хочеться. Настільки ніжно й з любов'ю, талановито й майстерно виконані роботи.

Символічно, що свято – відкриття виставки – Наталія Синишин подарувала близьким, друзям і відвідувачам музею у свій день народження.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Київ ТеддіЛенд-2: Ляльковий сезон

Художниця-лялькарка Оксана Цюпа

У Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» відкрилася Друга виставка ведмедиків Тедді та авторських ляльок «Київ ТеддіЛенд-2: Ляльковий сезон».

Понад 150 українських та зарубіжних майстрів представили свої художні роботи, виконані в різноманітних жанрах і техніках. Дорослих і дітей зачаровують плюшеві і плетені, текстильні та дерев'яні, іграшкові та інтер'єрні ведмежата, а також витончені і розкішні, реалістичні і казкові, виконані з порцеляни, пластику, кераміки ляльки.

Відвідувачі виставки мають унікальну можливість побачити роботи, які демонструються в Україні вперше. Є на виставці й експозиція театральних ляльок,

зокрема, їх представив Київський державний академічний театр ляльок.

У рамках виставки проводяться благодійні акції. Адже в передсвяткові дні хочеться не тільки самому бути щасливим, але й зробити щось добре й чарівне для інших людей, які того потребують.

Мою ж увагу привертає стенд із роботами художниці-лялькарки Оксани Цюпи. Авторка спеціалізується на текстильних характерних ляльках, розробляючи теми «Українські відьми» та «Вертепи». Саме тут відчувається дух Різдва й Нового року.

«ЗВІЗДА ЯСНА ЗАСІЯЛА»

*Нова радість стала,
Яка не бувала:
Над вертепом зіздала
На весь світ засіяла!*

Коли під Різдво в Україні святкова компанія тягне із собою вертеп, і він пливе уночі над сільською дорогою – у навколишньому світі трапляються тривожні й небезпечні події. Пригадаймо хоча б Гоголя і його «Ніч перед Різдвом». Нечиста сила вкрала Місяць, і закрутилося бозна-що: темін, колотеча, вселенська плутанина...

Брама часу починається десь поміж Новим і старим роками. Можна сказати, що саме в цій хронологічній точці є отвір або провалля в міфологічному просторі. І з цього провалля лізе в урочий час розпаношена нечиста сила, звіди виходять духи предків. Але це дійство обмежене календарним простором. І ось, один із цих міфів виокремився у святки-колядки.

Сховавши обличчя під масками, колядники співають про свій довгий шлях, про місток, яким вони йшли. І, звісно ж, неможливо допустити проникнення Нечистої сили у нижній поверх Вертепу – Чорта, дрібного чиновника, порученця з самого Пекла. Ще один персонаж вертепного дійства заслуговує на увагу: Цар Ірод. Виряджений у стрічки і фольгу, цар новорічного дійства – це загублений слід великого протистояння богів, поєдинку за долю світу. А солдати Ірода й Ангел Вертепу – це залишки двох частин Небесного воїнства.

У другій частині вертепного дійства несподівано з'являються лялькові пари: вони також потрапили до вертепу із

новорічної святкової стихії. Їхні звички й поведінка часто досить вільні. Багатонаціональна яскравість цього народцю вказує на всеохопний характер дійства. Так нагадують про себе Вакханалії – ритуальний всезагальний шлюб, найважливіша сакральна акція, яку практикував давній світ, включно зі слов'янами, для запобігання всесвітньої загибелі.

У наших місцях щорічно твориться космогонічний міф. Поява Вертепу з колядниками свідчить, що народився Новий світ, новий Космос. Він, як завжди, готовий протистояти безладу Хаосу.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Лялькові пари вертепного дійства

Мозаїка без ідилії

У Музеї сучасного образотворчого мистецтва України триває виставка «Слобожанський експрес» – близько 350 творів 77 художників регіону.

Музейники представляють Харківщину в рамках проекту «Мистецька мапа України», який із 2008 року розкриває особливості, шлях розвитку і вплив традицій регіональних осередків на мистецький спектр. Це роботи з колекції музею, де розгорнуто експозицію, а також відібрані у творчих майстернях сучасних митців. Приваблюють увагу полотна народного художника України, директора Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України Віктора Сидоренка. Подивившись на сповнені життєвої сили людей, які займаються спортом на природі, ловиш себе на думці, що здоровий спосіб життя – найрозумніший вибір.

Випускник Харківського художньо-промислового інституту (Харківська державна академія дизайну і мистецтв) поділився своїми думками: «Тут

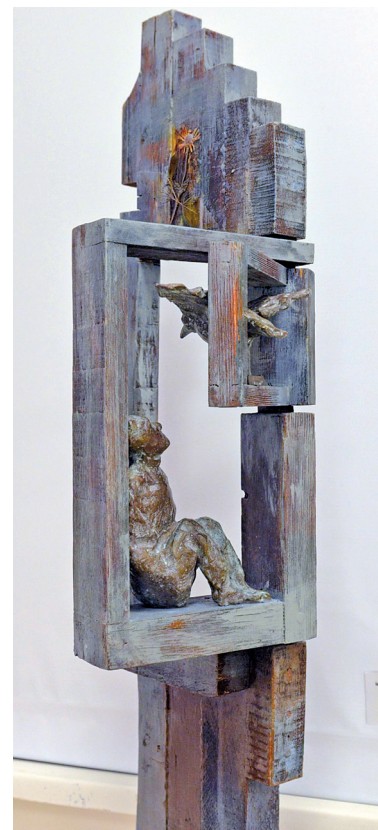
Віктор Ковтун. «Зимовий день». 2004

показано історію харківської художньої школи десь за останні 60 років. Тут і прекрасні графіки Василь Мироненко та Мойсей Фрадкін, і визначні живописці Адольф Константинопольський, Олександр Хмельницький, Борис Колесник. Представлено старше покоління – твори

відомих Віталія Кулікова та Віктора Гонтарова, і набутки молоді. Добре, що музей циклом виставок показує регіональні школи, надаючи митцям можливість показати себе в Києві. Мені цікава виставка й тим, що багатьох людей я знаю, з багатьма вчився».

Мистецтвознавець Олег Сидор-Гібелінда звернув увагу: харків'яни добре зарекомендували себе як в Україні, так і на міжнародному рівні. Наприклад, Віктор Сидоренко неодноразово представляв Україну у Венеції на Міжнародній виставці сучасного мистецтва. Пан Олег переконаний, що найкращі представники цієї школи, територіально далекої від Європи, все ж близькі до неї своїм відчуттям сучасності і пошуками. «У кожного свій почерк, це мозаїка, в якій немає ідилії, адже митці – «нащадки» великих футуристів, які могли правду-матку «різнути» так, що мало не здавалося. Хтось вчився, як Сидоренко, у Бориса Косарева (художник-кубофутурист, професор, лауреат Державної премії СРСР – авт.), а хтось, можливо, ходив вулицею, де блукали Хлебніков чи Кручених».

Дивовижною є скульптура із пір'я та дерева. «Дерево – улюблений матеріал багатьох скульпторів, серед харків'ян у творчий обіг його ввели О. Рідний та С. Мільченко, – пише куратор проекту, доктор мистецтвознавства Лариса Савицька в каталозі виставки. – ...Стихія народного селянського мистецтва,

Ганна Іванова. «Діалог». 2012

робота сокирою є противагою помпезному академізму».

Оцінити часом несподівані пошуки Слобожан можна аж до 25 лютого 2013 року.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Тараса МАЛИШКА

НОВИНИ

МИТЕЦЬ ОЧИМА ПОЕТА

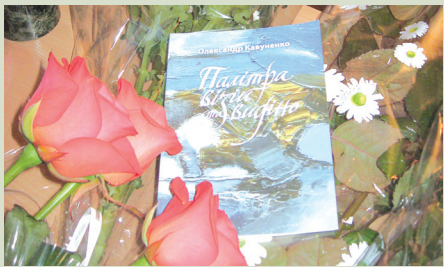
У Києві, в Музеї гетьманства презентовано книгу «Палітра візій та видінь».

Цією поетичною збіркою лауреат міжнародної літературно-мистецької премії імені С. Гулака-Артемівського Олександр Кавуненко доносить до читача спектр почуттів сучасного митця.

Ілюструють видання твори заслуженого художника України Анатолія Марчука.

«Книга має сказати про творчість митця в широкому сенсі, і десь відштовхуючись від творчості художника Анатолія Марчука, – пояснив автор. – Звідси палітра його відчуття світу. Я відгукнувся на слово майстра мальованої поезії, бо він настільки тонко проникає в душу природи та людини, що це не може не надихнути. Тому читаємо і про ставок, біля якого майбутній художник почав писати пензлем на піску, і Андріївський узвіз постає з часів, які вже минули».

Виставки А. Марчука в Європі користуються успіхом, але він завжди повертається до рідного села Козичанка Макарівського району на Київщині, щоб отримати натхнення. На презентації прозвучали вірші, в яких передано захоплення творчої людини краєвидами малої батьківщини, дитячі спомини – «Макарів», «Малюнок на піску», «Сад мого батька» та інші у виконанні народного артиста України Анатолія Паламаренка та заслуженого діяча мистецтв України Василя Довжика. Особливого звучання поезії надала музика Віктора Степура. Щемлива любов до рідних місць бриніла у кожному звуковій запису пісні «Париж – Козичанка» у виконанні автора – Віктора Степура. Композитор назвав твір стилізацією французького шансону.

Згадували: чимало талантів відкрила Козичанка, де А. Марчук багато років веде пленери, на які з'їжджаються з усієї України, а роботи, зібрані в галереї, тепер є здобутком макарівської громади.

«Але в цілому збірка розповідає про долю і творчість митця у широкому сенсі», – наголосив Олександр Кавуненко.

Поема-мозаїка «У тернах чужини» передає переживання і тужливі роздуми про Україну Тараса Шевченка на чужині – у Санкт-Петербурзі та на острові Кос-Арал. Сповнені гордості за співвітчизницю рядки поезії «Квіти Катерини Білокур», які «вклонявся Монмартр і Лувр»:

«... і зрить захоплено Париж на світ очима України.»

Автор вражає цікавими образами:

«Світ вперше бачить немовля й художник – нібито дитина.»

Оцінити дорогоцінний розсип поетичних образів та знахідок, досягнути філософське відчуття світу митця, талановито переданого автором, можна лише самому, взявши до рук видання. Насамкінець лише хочеться потішити всіх рядками з поезії «Різдво»:

«Запалимо свічу на снігу що зімкнеться над нами і стане білим храмом...»

Світлана СОКОЛОВА

Маленька хата великого світу

Карпати... Верховина, що на Івано-Франківщині. Мабуть, не випадково в ці дні гортаю сторінки пам'яті про відвідини влітку цього чудового краю. Краю смєрек, що підпирають небо, талановитих і роботящих гуцулів.

Саме сьогодні згадуємо неперевершеного вірменина Сергія Параджанова, який народився 9 січня 1924 року і відкрив світові цей прекрасний куточок.

У сучасній Верховині є затишний присілок Жаб'євський Потік із куполоподібною горою Глифа. Ось тут і стоїть будинок-музей фільму «Тіні забутих предків». На порозі завжди люб'язно зустрічає гостей Галина Мокан.

Галина Іванівна не говорить, а співає свою розповідь. До кожного серця хоче донести історію, яку свято бережуть горяни.

– Відомий український письменник Михайло Коцюбинський на підставі легенд, переказів написав повість «Тіні забутих предків». До глибини душі свого часу твір вразив Сергія Параджанова, – веде розповідь Галина Мокан. – І ось, через 50 років він приїздить на Верховину, аби створити фільм з однойменною назвою. До столітнього ювілею письменника у 1963–1964 роках тривали зйомки художнього фільму «Тіні забутих предків». Режисером кінострічки був Сергій Параджанов, помічником режисера Володимир Луговський, оператором Юрій Ілленко, композитором Мирослав Скорик, художником Григорій Якутович, сценаристом Іван Чендей. Головні ролі виконували: роль Івана – Іван Миколайчук, роль Марічки – Лариса Кадочникова. Гуцули безмежно вдячні Сергію Параджанову. І ось ця хата зберегла до теперішнього часу – будинок-музей фільму «Тіні забутих предків». Фільм здобув найвище міжнародне визнання в кіномистецтві, отримав понад сотню нагород.

І в дощ, і в сніг Галина Іванівна Мокан люб'язно проводить екскурсію. Режиму роботи музею не має. Там раді кожному, хто має бажання завітати. Галина Іванівна, окрім екскурсій, також доглядає за музеєм. Ніби кошу заплітає, так щиро й щедро розповідає вона про життя горян та сюжет фільму, прикрашаючи піснями, спогадами та розповідями людей, які знімалися та озвучували фільм, зуміли зберегти у пам'яті ті важливі для них події.

Господарі оселі Петро і Євдокія Сорюк із радістю

Екскурсію веде Галина Мокан

прийняли до себе Сергія Параджанова на час зйомок фільму, були його консультантами й акторами. Вони гордилися тією подією й після виходу фільму на великий екран, коли про гуцульське життя дізнався весь світ. Донька Сорюків – Марічка – доклала чимало зусиль, аби хата стала державним музеєм. Та не судилося. Влада не почула прохання горян. Тоді Марічка заповіла хату своєму синові. Василь Васильович Хімчак виконав обіцянку: ніколи не продавати хату ні за які гроші. Він, як і мати, шанував всесвітньо відомого режисера. З 2001 року хата-музей є приватним діючим музеєм Верховинського району.

Будинок-музей фільму «Тіні забутих предків»

Про деякі подробиці зі зйомок фільму Галина Іванівна дізналася від Ганни Бойчук. Вона знімалась у фільмі й радо розповідала, що Сергій Параджанов називав гуцулок не інакше, як жіночки-писаночки. Він був спостережливим до буденного життя та свят.

Зйомки фільму проходили в мальовничому куточку Карпат. Для участі у фільмі відібрали понад сорок людей, а 12 поїхали з режисером до Києва озвучувати, аби передати музику, танці та пісні з діалектом, притаманним гуцулам. Горяни ніколи не були в Києві. Жили в столиці у двокімнатній

квартирі Параджанова, ні на хвилю його не залишаючи. Сам режисер з гордістю говорив тоді, приймаючи горян: «Як я не зміг жити в готелі, так само й гуцулів забрав до себе в дім, хоч і на п'ятий поверх». Жінок розселив по диванах, а чоловікам дістав стос ліжників, якими гуцули його обдарували. Як то було приємно і зручно.

Знаменним був той день, коли показували фільм у сільському клубі. Півсела зібралось на перегляд. По одній учасниці запрошували на сцену, вручали хустки від Параджанова. Та не стільки цінним був той дарунок у порівнянні з тим, коли бачили себе на увесь екран! Учасники впізнавали себе й багатьох жителів Верховини. Горяни дивувалися тому, що день у день, рік у рік ходили тими стежками й не помічали тої краси!

Полюбилися гуцули Параджанову. Мешканці пам'ятають, як він привозив із Києва по десять київських тортів і ділив по шматочку кожному. У ті часи солодкої випічки на Гуцульщині не було вдосталь.

Галина Іванівна так залюблена у свою роботу, зуміла все розпитати у старших і донести до сьогодні. Приміром, як будували хатки-гражди. Молоді лісоруби зав-

благодатне для будівництва. У горян існували повір'я, що не можна будувати хату на перекресті стежок, щоб не було вмерлих у роду, також на місці, де текла річка, або потічок. Вони вірили, що вода виміє усе щастя з дому.

У фільмі знятий епізод весілля. Галина Іванівна цікаво розповідає й про давній обряд одруження. Гуцули одружувались тільки за домовленістю. Батьки заздалегідь обирали пару для своєї доньки чи сина. Молоді мусили прилюбуватися протягом життя. Хоча зазначити, що горяни ніколи не розлучались і їхні сім'ї були багатодітні та міцні. Дівчата виходили заміж у 13-14 років. У цьому віці вони вже вміли прясти, шити, ткати, пекти хліб, готувати, виховувати та доглядати дітей. Юнаки одружувались у 25–30 років. Зазвичай, на весілля батьки дарували наділ землі, а гості приносили все, що знадобиться молодим господарям: полотно, миски, ліжники, крупи. З цієї миті починався процес відтворення майбутньої родини. Більше їм ніхто не допомагав – молоді самі мусили розраховувати на власні сили і дбати про своє майбутнє. Молодий дарував нареченій найдорожчий подарунок – квітчасту хустку – це свідчило

жди брали з собою літнього гуцула-пророзума. В нього було найважливіше завдання – визначити, яке дерево можна зрубати. Своєю маленькою сокиркою (барткою) ставив мітки на стовбурі дерева, ніби питаючи дозволу в природи. Заготівлю лісу для будівництва займались восени. Не просто побудувати хату на схилах гір, тому люди розкладали хліб на чотири кути, імітуючи майбутню будівлю, а поруч із хлібом ставили склянки зі свяченою водою. Через добу господар перевіряв, якщо кількість води у склянці не змінилася, то місце

про палку любов. Гуцулка берегла подарунок усе життя і в останню дорогу її одягали тільки у те вбрання, у якому вона одружувалася.

Пані Галина може розповідати днями про збережену пам'ять. Сергій Параджанов дорого заплатив за показ всесвітньо відомого шедевра – 15 років ув'язнення. Він прославив Україну, показавши тісний зв'язок між людьми й природою, шанування Бога і традицій на чарівному клаптику землі Верховинської.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

У Митрополичому будинку відкрито виставку «Митрополит Євгеній (Болховітінов) (1767–1837). Праці, заповідані Києву»

Наприкінці грудня 2012 року в Національному заповіднику «Софія Київська» відбувся урочистий захід, присвячений 245-річчю від дня народження і 175-річчю від дня смерті митрополита Євгенія (Болховітінова) – ієрарха православної церкви, який обіймав київську кафедру з 1822 до 1837 року, одного з перших вітчизняних істориків, археографів, джерелознавців, дослідників старожитностей Києва.

Запрошені та гості зібрались біля місця поховання митрополита Євгенія (Болховітінова) в Стрітенському приділі Софійського собору, де архієпископ Антоній провів поминальну літію під спів чоловічого духовного хору «Софія». По закінченні літії генеральний директор НЗ «Софія Київська» Олена Сердюк та архієпископ Антоній покладали квіти до місця поховання митрополита.

Далі урочистості продовжились у «Будинку митрополита» – пам'ятці архітектури XVIII ст., що входить до ансамблю монастирських споруд «Софії Київської», – у місці, безпосередньо пов'язаному з іменем митрополита Євгенія.

З вітальним словом до присутніх звернулась генеральний директор Заповідника Олена Сердюк. У своєму виступі вона відзначила внесок митрополита Євгенія (Болховітінова) у розвиток вітчизняної науки та його значення як церковного діяча. «Вшанування пам'яті митрополита Євгенія є нашим святим обов'язком. Його спадок має неocenне значення для нащадків. І сьогодні Національний заповідник «Софія Київська» віддає данину пам'яті цій непересічній особистості», – зазначила генеральний директор. Олена Сердюк звернула увагу присутніх на те, що по закінченні експонування виставки – у лютому 2013 року – планується проведення круглого столу на тему: «Митрополит київський

ДОВІДКОВО:

Митрополит Київський та Галицький Євгеній (в миру – Євфимій Олексійович Болховітінов) народився 18 (29) грудня 1767 р. у Воронежі, в родині священника місцевої Вхідно-Єрусалимської церкви. У дев'ять років залишився круглим сиротою. Після закінчення Воронежської семінарії, у 1785–89 рр. навчався у Московській Слов'яно-греко-латинській академії та водночас слухав лекції в Московському університеті.

У 1789–99 рр. викладав церковну історію у Воронежській духовній семінарії, був її префектом, виконував обов'язки ректора. У березні 1796 р. висвячений на протоієрея м. Павловська.

1799 р., втративши родину, переїхав до Санкт-Петербурга, де на початку 1800 р. прийняв постриг в Олександрівсько-Невській лаврі. У 1800–1803 рр. – викладач і префект Петербурзької духовної академії, настоятель Зеленецького Троїцького монастиря, Троїцько-Сергієвої пустині. У січні 1804 р. висвячений на єпископа Староруського, вікарія Новгородського. У 1808 р. призначений на самостійну Вологодську кафедру. Наступні місця служіння – Калуга (з 1813 р.) і Псков (з 1816 р.).

22 січня 1822 р. указом імператора Олександра I призначений митрополитом Київським і Галицьким, священноархімандритом Києво-Печерської лаври. Владика Євгеній проявив себе в Києві чудовим церковним адміністратором: опікувався будівництвом нових та відновленням давніх храмів, здійснював контроль за рівнем освіти священників, опікувався сиротами, займався поповненням церковних бібліотек та впорядкуванням парафіяльних і монастирських архівів. Значну увагу приділяв друкарні Києво-Печерської лаври, яка за часів його керівництва епархією вважалася однією з найкращих в імперії.

Одним з основних напрямів діяльності владики став розвиток духовних шкіл, зокрема, Київської духовної академії. За митрополита Євгенія Академія знову набула значення центра православної вченості. Він особисто формував навчальні програми, вводив нові курси і предмети, запросив на посаду ректора видатного богослова Інокентія (Борисова). Духовне наставництво, організаційні зусилля митрополит Євгеній завжди поєднував з турботою про матеріальне забезпечення та побут Академії. Він став співзасновником Євгенієво-Румянцевської премії, якою нагороджувалися талановиті студенти.

Церковна діяльність митрополита Євгенія була відзначена державними нагородами: орденом Св. Анни I ступеня (1805 р.), Св. Володимира II ступеня (1814 р.), Св. Олександра Невського (1823 р.), Св. Апостола Андрія Первозванного (1826 р.).

Помер владика Євгеній 23 лютого 1837 р., похований у галереї Софійського собору.

Євгеній (Болховітінов): києвознавча спадщина.

Про діяльність Євгенія (Болховітінова) говорили архієпископ Антоній, який

наголосив на його значенні в історії створення Київської духовної академії, академік НАН України, директор Інституту археології НАН України

Петро Толочко, який зазначив, що високий науковий рівень праць митрополита, зокрема «Описание Киево-Софийского собора и Киевской иерархии» та «Описание Киево-Печерской лавры», і сьогодні вражає практичним матеріалом і наповненістю; а також завідувач відділу стародруків та рідкісних видань НБУ ім. В. І. Вернадського Галина Ковальчук.

Особливою урочистістю заходу додав виступ чоловічого духовного хору «СОФІЯ», у виконанні якого прозвучали твори Д. Бортнянського, М. Іпполітова-Іванова та П. Дінева.

Після концерту гості мали змогу оглянути виставку «Митрополит Євгеній (Болховітінов) (1767–1837). Праці, заповідані Києву». Експозиція представляє оригінальні матеріали з фондів Національного заповідника «Софія Київська», Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Інституту археології НАН України, Національного музею історії України та Національного музею Тараса Шевченка, що висвітлюють діяльність митрополита Євгенія під час перебування на київській кафедрі та ілюструють київський період його життя:

- праці «Описание Киево-Софийского собора и Киевской иерархии», «Описание Киево-Печерской лавры» та інші;

- рукописи, документи, листування;

- матеріали організованих митрополитом Євгенієм досліджень Десятинної церкви, Золотих воріт, Ірининської церкви (археологічні знахідки, плани, креслення, малюнки, літографії знайдених споруд);

- портрети (живописні та гравіровані) Євгенія (Болховітінова), а також його сучасників, що склали коло спілкування архієпископа;
- книги з бібліотеки митрополита Євгенія.

На виставці експонуються облачення митрополитів, предмети церковного вжитку, а також твори живопису і графіки, що відображають вигляд Києва I половини XIX ст.

Особливу увагу привертають два антимінси, освячені митрополитом Євгенієм, що зберігаються в фондах Національного заповідника «Софія Київська» і експонуються вперше.

Матеріал надано Національним заповідником «Софія Київська»

«ЧЕРНІГІВ СТАРОДАВНІЙ» – ДУХОВНЕ БАГАТСТВО УКРАЇНИ

Національний архітектурно-історичний заповідник «Чернігів стародавній» – єдина в місті музейна установа національного значення, яка проводить значну роботу з виявлення, пошуку, зберігання, реставрації пам'яток архітектури, мистецтва, писемності. Фонди заповідника налічують більше 60 тис. музейних предметів. Формувати його основні колекції, починаючи з 1967 р., коли було засновано заповідник, фактично почав Андрій Антонович Карнабед. Протягом майже 30 років він керував архітектурно-археологічними дослідженнями, був ініціатором численних науково-пошукових експедицій по місту і області, завдяки яким до фондів заповідника було передано тисячі знахідок – твори іконопису, різьблення, етнографії, стародруки.

На сьогодні заповідник зберігає найбільшу на Чернігово-Сіверщині музейну збірку ікон. На її базі функціонує музей іконопису, що репрезентує іконописне малярство Чернігівщини XVII–XX ст. Дослідження ікон дозволило підготувати матеріали до каталогу, які експонуються та зберігаються у фондах заповідника: українські професійні і народні та ікони старообрядців. Значну увагу співробітники заповідника приділяють і вивченню цінних іконостасних комплексів Спасо-Преображенського собору, Іллінської церкви м. Чернігова, собору Різдва Богородиці м. Козельця – найдавніших з тих, що збереглися на Лівобережній Україні.

У заповіднику є колекція культурного художнього металу. Її окраса – унікальні царські срібні врата іконостаса Борисоглібського собору, виготовлені на замовлення гетьмана Івана Мазепи в Німеччині, в м. Аугсбурзі відомим ювеліром Пилипом Якобом Дренттветом у 1702 р. У їх проектуванні брали участь і українські художники. Доведено, що царські срібні врата іконостаса Борисоглібського собору є найдавнішими з тих срібних врат, що збереглися в Україні. Під час дослідження вивчалися документи вітчизняних архівів та бібліотек, а також зверталися і до Німеччини.

Сьогодні колекції заповідника поповнюються новими експонатами. Завдяки співпраці з чернігівською митницею до фондів надійшли 60 предметів: це металева ікона, складень, розп'яття, монети, самовари, статуетки з порцеляни, патефон. На кошти від пожертв громадськості придбані ікони з рідкісними іконографічними сюжетами: «Св. Феодосій і св. Катерина», «Богоматір Триручниця» тощо. Ще металева ікона XIX ст. – теж з доволі рідкісним зображенням Святого Іоанна Предтечі. Колекцію стародруків поповнить «Шестоднев служебний», Москва, 1635 р.; «Псалтир» видання Києво-Печерської Лаври 1913 р.; «Псалтир з возслідуванням» друкарні чернігівського Троїцько-Іллінського монастиря 1763 р.

Серед фондових надходжень 2011 р. можна відзначити дві раніше невідомі давньоруські свинцеві віслі печатки. Після вивчення і завершення реставрації вони будуть включені до наукового обігу та поміщені до музейної експозиції.

Ольга ТРАВКІНА, завідувач відділу музейної та науково-фондової діяльності кандидат історичних наук

На урочистому заході

РІК-МАНДРІВНИК

Жив та був добродій Рік –
Дивний вічний мандрівник.
Мав аж четверо дітей
Мандрівник невтомний цей:
Три дочки і красень-син.
Їх чотири, він – один.
От у гості цілий рік
До дітей і ходять Рік.

Перша донечка Весна –
Березолика жона.
Щебетушка і красуня!
Наче сонечка відлуння,
Аж засвітиться уся,
Як побачить татуса!
Так вшанує, так зустріне!
В радість Року ця дитина.
Квітне білий світ з Весною!
Як не тішитись такою?

Ну а син, сміється Рік,
В нього справжній жартівник:
Гостре вимовить слівце,
Розум'яються лицем!..
За одну-єдину мить
Батька він розвеселить!
– Нумо, батьку, похвали! –
Сина Літом нарекли.
Любить Літо все яскраве.
З літом Рокові цікаво:
Буде й лазня з жаром-паром,
Буде й свіжий чай з нектаром!..

Весело у Літа-сина,
Та до іншої гостини
Вже покликали дороги.
І понесли батька ноги...

Виглядає на порозі
Друга доня – щедра Осінь.
Готувалася, чекала –
На столі її чимало
Страв красується на блюді:
Є і батькові, і людям
І городини, і здоби!..
Осінь Року до впадоби,
Бо хазяйка друга доня –
В неї золоті долоні!..
Тільки рюмсає багато,
Як прощається із татом...
Посмутнішає... заплаче...
Назавжди прощання наче...

Третя доня дивовижна –
Біла-біла,
сніжна-сніжна...
Третя доня – це Зима.
Рік підходить крадькома,
У віконце зазирне –
Не сполохать, головне...
– Доню, Зимонько білява,
Як у тебе, рідна, справи?
– Батьку!.. –
видихне морозно
І подивиться серйозно,
Затремтять сріблясті вії
І закрутиться завія!..
Вищухне згодом...
стане тихо
Року-батькові на втіху,
Вдвох помріють доня й тато,
І... укотре вирушати
В путь лаштуйся батько-Рік,
Дивний вічний мандрівник...

Січень – перший місяць року,
Щипле носик твій і щоки,
Крижані химери тче,
Навпіл зимоньку січе.
Нас кутею почастує,
Повний міх наколядує!..
Празниківий, чарівний
Січень – первісток річний.

З Новорічно-різдвяними святами, шановні наші читачі! А ці свята – завжди радість, подарунки і казковість.

Тож від щирого серця дарую вам казку «РІК-МАНДРІВНИК».

Людмила ГНАТЮК

Новорічно-різдвяний вернісаж

Наприкінці 2012 року в Картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич» відкрився новорічно-різдвяний вернісаж, що презентував роботи вихованців Малої академії народних ремесел м. Галича.

У ньому взяли участь представники духовенства, органів державної влади та місцевого самоврядування, науковці, учні та їхні батьки. З вітальним словом і власними роздумами про роль зимових обрядів виступили начальник управління освіти та науки Івано-Франківської облдержадміністрації Зінаїда Болюк, генеральний директор – науковий керівник Національного заповідника «Давній Галич» Олександр Береговський, завідувач кафедри декоративно-прикладного мистецтва та етнодизайну Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника професор Богдан Тимків, директор обласного центру науково-практичної творчості Василь Дранчук, директор Малої академії народних ремесел м. Галича Стефанія Сидорук, настоятель монастиря РКЦ в с. Більшівці о. Григорій Цимбала та інші.

На свято завітали начальник управління внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю Галицької райдержадміністрації Олена Шурик та міський голова Орест Трачик.

Три виставкові зали Картинної галереї Національного

На відкритті новорічно-різдвяного вернісажу

заповідника у день відкриття вернісажу були заповнені чудовими творами дітей та юнацтва. Кожен відвідувач мав змогу оглянути саме ті вироби, які найбільше милували його око. А їх було багато! Це – дідухи (від найменших до великих, розміром з людину), найрізноманітніші вироби з соломки («павуки», люди та звірята), різдвяні деревця, бісер, витинанки та кераміка, макети церковних храмів, аплікація, різьба, вишивка, ляльки, образотворче мистецтво. Загальну увагу привертала макет «шопки» (стаєнки, в якій у Вифлеємі народився Спаситель). Чудового настрою додавали колядки і віншування у виконанні творчих колективів Малої академії народних ремесел.

Із прадавніх часів на галицькій землі проживали люди, що мали дар від Творця – вони

займалися різними ремеслами, знання про які передавали наступним поколінням. Історичні події, поєднання певних елементів язичництва та християнства, зрештою, вплив сучасного суспільства безпосередньо накладають свій відбиток на мистецтво. Проте саме в околицях Галича досі зберігається і популяризується справжнє народне мистецтво – активними пропагандистами якого є педагоги та учні Малої академії ремесел.

Даний заклад було створено в 1993 році. Сьогодні він згуртував понад два десятки висококваліфікованих педагогів і навчає народному ремеслу майже 600 дітей району на базі 20 загальноосвітніх шкіл. Вихованці неодноразово здобували призові місця на районних, обласних та всеукраїнських конкурсах

творчості. Новорічно-різдвяний вернісаж не став винятком: кращі юні таланти були відзначені грамотами обласного освітянського керівництва. Їх отримали Володимир Бойко, Олександр Бойко, Наталя Максимів, Галина Семенюк, Ірина Підгаєцька, Марта Осецька, Марта Турчин тощо.

Директор Малої академії народних ремесел м. Галича Стефанія Сидорук у вітальному слові описала своє розуміння потреби проведення вернісажу: «Цим заходом ми хочемо показати галичанам нашу діяльність. Народні традиції завжди були і залишаються з народним мистецтвом. Його творцями є діти, вони особливо відчують красу. Ці роботи допомагають їм стати щасливими. Наші гуртки творчості є чудовим засобом виховання нового покоління українців».

Генеральний директор – науковий керівник Національного заповідника «Давній Галич» Олександр Береговський підкреслює: «Створення в 90-х роках ХХ століття Малої академії мистецтв у Галичі є дуже важливим кроком. Цей навчальний заклад є унікальним на теренах давньої столиці. Ці діточки дають своїми роботами нам усім чудову енергію; їхні твори є прикладами умілого отримання освіти. Вони несуть добро, якого так бракує сучасному суспільству».

Оптимізму присутнім додали слова начальника управління освіти та науки Івано-Франківської облдержадміністрації Зінаїди

Болюк: «Мені приємно бачити роботи наших дітей. Добре, що позашкільна освіта в нашій державі збережена. Ймовірно, в майбутньому вона фінансуватиметься з бюджету країни окремим рядком. Діти матимуть змогу у вільний час навчатися творити красу. І ніколи в майбутньому не створять речей, які не привертатимуть уваги. В програмі підтримки обдарованих дітей ми намагатимемося допомогти Малій академії народних ремесел – придбати їм найпростіше, але найнеобхідніше обладнання. Найперше, що зробимо, – рекомендуватимемо начальникам районних відділів освіти області організувати екскурсії до Картинної галереї Галича для дітей з їхніх районів».

Виставка експонуватиметься у Картинній галереї до 20 січня. Весь цей час зали Картинної галереї не будуть порожніми – упродовж зимових канікул для школярів діятиме різдвяна майстерня. Справжні знавці народного мистецтва проводитимуть майстер-класи з виготовлення новорічно-різдвяних виробів.

Таким чином, завдяки співпраці двох установ: науково-дослідницької та освітньої, галичани та гості міста зможуть як побачити цікаві мистецькі твори, що нагадають їм дитинство, так і безпосередньо візьмуть участь у їхньому створенні.

Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ,
член НСКУ, магістр історії

Різдво в «Академії балету»

Нещодавно в приміщенні столичного Будинку вчителя відбувся концерт учнів «Української академії балету». Його учасники – юні танцівниці від трьох до 16 років. Кожен представлений номер був сповнений особливо вишуканого стану, бо репертуар розкривав красу академічних постановок на широковідомі твори світових класиків. Художній керівник та режисер програми, заслужена артистка України Альвіна Кальченко створила програму, як то кажуть, на одному диханні. Важко визначити, хто виглядав щасливіше – чи то актори на сцені, чи то їхні батьки у залі.

В академії свої традиції у виховному та педагогічному процесі. Бо кожен викладач пройшов солідну фахову підготовку, є майстром хореографічної сцени, має у своєму репертуарі провідні ролі. Концерт підготували викладачі Марина Павлова, Ірина Скрипник, Людмила Володько, Алла Басова. Колектив закладу передає дітям любов до краси рухів, дає зрозуміти та відчути силу

музики при створенні сценічних образів. Ось чому головна увага приділяється основам класичного танцю, а потім, мов намисто, нанизуються нові елементи, комбінації, сценічні образи.

Школа класичного балету потребує чималої витримки, постійної праці, уваги, терпіння, здорового способу життя. Чимало випускниць згодом грають у театрі, отримують провідні ролі, виступають за кордоном. Але головне, танцівниці стають чарівними граціями, сповненими шляхетності та любові до мистецтва.

Треба було бачити, з якою насолодою виступала наймолодша група, а їм ледве виповнилося по три роки! Ось і кружляли «сніжинки» з балету П. Чайковського «Лускунчик» у виконанні підготовчої групи. Шквал аплодисментів отримали «кошенятка» – учні 1-го класу, а сольоно виступили вже справжні артистки Галина Ільницька та Дуся Кареліна з 7-го класу. Життєдайну енергетику передали своїми запальними танцями третьокласниці, що виконували «Тарантелу» М. Джуліані. Романтичний настрій вирував у номері «Білосніжка» на чарівну музику Б. Павловського, в якому солістками були прекрасні балерини Ася Неміровська, Влада Блонська та Настя Корнейко.

Глядачі відчули красу музики П. Чайковського зі «Сплячої красуні», Д. Шостаковича з «Метелика», І. Мінкуса із «Дон Кіхота» тощо. Натхнення балерин, їхній духовний стан буквально передавався глядачам. Як зазначила Альвіна Кальченко, це дуже складне завдання – навчити виконувати номери душею, від серця: «школа – моє життя, мій творчий дух, моя втіха». Кожна дитина має свій потенціал, і прагне зобразити свій внутрішній стан в русі, важливо тільки своєчасно направити його у потрібне русло.

Так на свята об'єдналися кийські родини в затишній залі Будинку вчителя, щоб підтримати юних акторів та

зануритися у світ Мельпомени... Може серед тих, хто виступав, вже запалилася нова зірка, яка прикрасить українську сцену в майбутньому. Щастя всім та творчих здобутків у новому році.

Валентина ЄФРЕМОВА, мистецтвознавець

